

САВЕТ ЕВРОПЕ
Комитет министара

Резолуција КМ/РесДХ(2009)135

Извршавање пресуда Европског суда за људска права
Лепојић и Филиповић против Србије

(Представке бр. 13909/05 и 27935/05, пресуде од 06/11/2007 и 20/11/2007,
правоснажне 31/03/2008 и 20/02/2008)

Комитет министара, према условима члана 46., став 2 Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, којим је предвиђено да Комитет надзире извршавање правоснажних пресуда Европског суда за људска права (у даљем тексту: „Конвенција“ и „Суд“),

У вези са пресудама које Суд доставља Комитету пошто постану правоснажне,

Подсећајући да се повреде Конвенције које је Суд утврдио у овим случајевима односе на неоправдано мешање у слободу изражавања подносилаца представки против којих је покренут судски поступак у вези са клеветом или увредом (повреда члана 10.) (види детаље у Прилогу),

Пошто је Влада Тужене државе позвана да обавести Комитет о мерама које је предузела да би испоштовала своју обавезу према члану 46. став 1 Конвенције, а на основу пресуда,

Пошто је размотрио информације које је Влада доставила у складу са Пословником Комитета за примену члана 46. став 2 Конвенције,

Пошто се уверио да је, у утврђеном року, Тужена држава исплатила подносиоцу представке правично задовољење предвиђено пресудом само у случају Лепојић (види детаље у Прилогу),

Подсећајући да утврђивање повреде од стране Суда захтева да, поред исплате правичног задовољења одређеног пресудама, Тужена држава, према случају, усвоји и,

- појединачне мере како би повреде престале и елиминисале се њихове последице и постигло *restitutio in integrum* у највећој могућој мери,
- опште мере ради спречавања сличних повреда,

САОПШТАВА, пошто је размотрио мере које је Тужена држава предузела (види Прилог), да су његове функције у овим случајевима извршене према члану 46. став 2 Конвенције и

ОДЛУЧУЈЕ да заврши разматрање ових предмета.

Прилог уз Резолуцију КМ/РесДХ(2009)135

Информације о предузетим мерама да би се испоштовале пресуде у предметима Лепојић и Филиповић против Србије

Уводни резиме предмета

Ови предмети се односе на неоправдано мешање у слободу изражавања подносилаца представки, два локална политичара, који су осуђени за кривично дело клевете или увреде и којима је касније одређено у парничном поступку, да исплате новчану накнаду истом тужиоцу, локалном градоначелнику, који је, такође, био и директор државног предузећа (повреде члана 10.).

У предмету Лепојић, подносилац представке је осуђен у кривичном поступку на условну осуду због кривичног дела у вези са чланком који је написао у току кампање за изборе 2002. године, у коме је тврдио да је градоначелник потрошио средства грађана Општине на спонзорисање и гала ручкове на „скоро луд“ начин.

У предмету Филиповић, подносилац представке је на састанку 2001. године, коме је присуствовао потпредседник Владе, изнео да је градоначелник вероватно био умешан у проневеру и утају пореза, пошто за та дела није постојала казна. Подносилац представке је у кривичном поступку кажњен новчано. Суд његову кривичну осуду за увреду није разматрао *ratione temporis*.

Против обојице подносилаца представки су касније вођени парнични поступци, засновани на кривичним пресудама против њих, у којима им је одређено да накнаде штету.

Суд је у оба случаја приметио да, иако су изјаве подносилаца представки садржале оштар језик и озбиљне исказе, то нису били „безразложни лични напади“ усмерени против градоначелника и да су подносиоци јасно имали оправдане разлоге да верују да је градоначелник могао бити умешан у наведене активности.

Суд је, такође, додао у пресуди Лепојић да „имајући у виду озбиљност кривичних санкција о којима је реч, као и неприхватљиво образложење домаћих судова у смислу да је част, углед и достојанство градоначелника од веће важности од ... [части, угледа и достојанства] ... обичног грађанина“, да мешање у питању „није било неопходно у демократском друштву“.

I. Исплата правичног задовољења и појединачне мере

A) Појединости правичног задовољења

Назив и број представке	Материјална штета	Нематеријална штета	Трошкови	Укупно
Лепојић 13909/05	0	3.000 евра	250 евра	3.250 евра исплаћено 30.

				априла 2009. године
Филиповић 27935/05	-	-	-	-

У предмету Филиповић, Суд је одбио захтев подносиоца представке за правично задовољење, који је поднет ван рока.

Б) Појединачне мере

У предмету Лепојић, Општински суд у Бабушници је 31. јула 2008. године наложио да се условна осуда подносиоца представке избрише из његове кривичне евиденције.

У предмету Филиповић, српски органи су указали на то да је Полицијско одељење у Пироту избрисало казну подносиоца представке из кривичне евиденције.

Након пресуда Суда у предметним случајевима и у складу са одредбама Закона о парничном поступку Србије (чл. 422., одељци 10 и 7), оба подносиоца представке имају право да траже покретање нових парничних поступака и да добију повраћај накнаде за нематеријалну штету чија исплата им је била наложена у парничним поступцима.

II. Опште мере

Врховни суд Србије је 25. новембра 2008. године заузео правни став којим је дозволио директну примену судске праксе Суда у посебном контексту предметних случајева. Према том правном ставу, степен прихватљиве критике је много шири за јавне личности него за приватна лица. Овај правни став је обавезујући за све ниже судове у земљи.

Органи Србије су, такође, доставили примерак пресуде коју је 12. августа 2008. године донео Окружни суд у Ваљево у предмету који нема везе са овим. Позивајући се на члан 10. Европске конвенције, у овој пресуди је наведено да функционери морају да прихвате сваку критику на њихов рачун, чак и када та критика прелази границе уобичајене пристојности.

Пресуде Суда су објављене у „Службеном гласнику Републике Србије“, бр. 111 од 4. децембра 2007. године, односно 114 од 8. децембра 2007. године, као и на Интернет страници Заступника (www.zastupnik.gov.rs). Заступник је уз допис ове пресуде доставио Министарству правде, Врховном суду, Окружном суду у Пироту и Општинском суду у Бабушници. Осим тога, он је у правном часопису „Параграф“ објавио своје коментаре на ове пресуде, као и у „Политици“ водећем дневном листу у Србији дана 22. новембра 2007. године. Књига коју је објавила Канцеларија Заступника, такође, садржи ове пресуде.

III. Закључци Тужене државе

Влада сматра да су усвојене мере у потпуности исправиле последице повреда права подносилаца представки према Конвенцији које је утврдио Европски суд у овим предметима, да ће ове мере спречити сличне повреде и да је Србија тако испунила своје обавезе према чл. 46., став 1 Конвенције.

Resolution CM/ResDH(2009)135²¹

**Execution of the judgments of the European Court of Human Rights
Lepojić and Filipović against Serbia**

(Application No. 13909/05 and 27935/05, judgments of 06/11/2007 and 20/11/2007, final on 31/03/2008 and 20/02/2008)

The Committee of Ministers, under the terms of Article 46, paragraph 2, of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, which provides that the Committee supervises the execution of final judgments of the European Court of Human Rights (hereinafter "the Convention" and "the Court");

Having regard to the judgments transmitted by the Court to the Committee once they had become final;

Recalling that the violations of the Convention found by the Court in these cases concern unjustified interference with the applicants' freedom of expression on the account of proceedings brought against them concerning defamation or insult (violations of Article 10) (see details in Appendix);

Having invited the government of the respondent state to inform the Committee of the measures taken to comply with its obligation under Article 46, paragraph 1, of the Convention to abide by the judgments;

Having examined the information provided by the government in accordance with the Committee's Rules for the application of Article 46, paragraph 2, of the Convention;

Having satisfied itself that, within the time-limit set, the respondent state paid the applicant the just satisfaction provided only in the Lepojić judgment (see details in Appendix),

Recalling that a finding of violations by the Court requires, over and above the payment of just satisfaction awarded in the judgments, the adoption by the respondent state, where appropriate, of

- individual measures to put an end to the violations and erase their consequences so as to achieve as far as possible *restitutio in integrum*; and

- general measures preventing similar violations;

DECLARES, having examined the measures taken by the respondent state (see Appendix), that it has exercised its functions under Article 46, paragraph 2, of the Convention in these cases and

DECIDES to close the examination of these cases.

Appendix to Resolution CM/ResDH(2009)135

**Information on the measures taken to comply with the judgments in the cases of
Lepojić & Filipović against Serbia**

Introductory case summary

These cases concern unjustified interference with the applicants' freedom of expression, both local politicians, who were convicted of criminal defamation or insult and subsequently ordered in civil proceedings to pay substantial damages to the same plaintiff, a local mayor, who was also the director of a state-owned company (violations of Article 10).

In the case of Lepojić, the applicant was sentenced in the criminal proceedings to a suspended fine for criminal defamation in relation to his article, written in the run-up to the 2002 elections, alleging that the mayor had spent public funds on sponsorships and gala luncheons in a "near-insane" manner.

In the case of Filipović, the applicant alleged in 2001, at a meeting attended by the Deputy Prime Minister, that the mayor might have been involved in embezzlement and tax evasion, in the absence of any conviction to that effect. In the criminal proceedings the applicant was sentenced to a fine. His criminal conviction for insult was not also examined by the Court, *rationae temporis*.

Both applicants subsequently became the objects of civil proceedings, founded on the criminal verdicts against them, in which they were ordered to pay damages.

The Court noted in both cases that, although the applicants' statements contained strong language and serious allegations, they were not "gratuitous personal attacks" directed against the mayor and that the applicants clearly had legitimate reasons to believe that the mayor might have been involved in the activities alleged.

The Court also noted in the Lepojić judgment that "bearing in mind the seriousness of the criminal sanctions involved, as well as the domestic courts' dubious reasoning to the effect that the honour, reputation and dignity of the Mayor had more significance than ... [the honour, reputation and dignity] ... of an ordinary citizen" the interference in question "was not necessary in a democratic society".

I. Payment of just satisfaction and individual measures

a) Details of just satisfaction

Name and application number	Pecuniary damage	Non-pecuniary damage	Costs and expenses	Total
Lepojić 13909/05	0	3000 EUR	250 EUR	3 250 EUR Paid on 30/04/2009
Filipović 27935/05	-	-	-	-

In the case of Filipović, the Court dismissed the applicant's claim for just satisfaction, which was submitted out of time.

b) Individual measures

In the Lepojić case, on 31/07/2008, the Municipal Court of Babušnica ordered the deletion of the applicant's conditional conviction from his criminal record.

In the case of Filipović, the Serbian authorities indicated that, on 16/11/2007, the Pirot Police Department had erased the applicant's conviction from his criminal record.

Following to the Courts' judgments in the present cases and in compliance with the provisions of the Serbian Civil Procedure Law (Article 422, Sections 10 and 7), both applicants are entitled to request reopening of the civil proceedings at issue and obtain reimbursement for the non-pecuniary damages they were ordered to pay in those proceedings.

II. General measures

On 25/11/2008 the Serbian Supreme Court adopted a legal position allowing the direct application of the case-law of the Court in the particular context of the present cases. According to this legal position, the degree of acceptable criticism is much wider for public figures than private individuals. The legal position is binding for all lower courts in the country.

The Serbian authorities also provided a copy of a judgment rendered by the District Court of Valjevo on 12/08/2008 in an unrelated case. Referring to Article 10 of the European Convention, this judgment states that the holders of public offices had to accept any criticism expressed on their account, even if such criticism exceeds the limits of customary decency.

The Court's judgments were published in the *Official Gazette* of the Republic of Serbia, Nos. 111 of 04/12/2007 and 114 of 08/12/2007 respectively, as well as on the website of the Government Agent (www.zastupnik.gov.rs). The Agent forwarded the judgments with a note to the Ministry of Justice, the Supreme Court, the District Court of Pirot and Municipal Court of Babušnica. In addition, he published his comments on these judgments in the *Paragraf* legal journal and in the leading Serbian daily *Politika* on 22/11/2007. The judgments were also included in a book published by the Office of the Government Agent.

III. Conclusions of the respondent state

The government considers that the measures adopted have fully remedied the consequences for the applicants of the violations of the Convention found by the European Court in these cases, that these measures will prevent similar violations and that Serbia has thus complied with its obligations under Article 46, paragraph 1, of the Convention.